Директор на 55 СУ:

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОТ СЕДМИ ДО ДВАНАДЕСЕТИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от седми до дванадесети клас.

Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до водача и да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач на МПС и на мотопеди до 50 куб.см. при навършване на 16 годишна възраст.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

II. Цели на обучението

1. Осъществяване на комуникация на ниво родови и видови понятия от пътната среда.
2. Анализиране на причините за възникване на пътен конфликт и прогнозиране на неговото развитие.
3. Сравняване на различни видове пътища, познаване на пътните превозни средства, които се движат по тях и основните групи пътни знаци.

4. Проявяване на отговорност и самоконтрол, като участник в пътното движение.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от VIII - XII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 14 до 18 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях.

В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възниква противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа потребност от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнители от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни възприятия са възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участието на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условнорефлекторна връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сетивните органи на учениците. Това проучване трябва да стане основа за възпитаване и развиване на сетивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цветоусещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава

остротата на усещанията, подобрява възприятията, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм).

Много важно е да се следи нивото на развитие на цветоусещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентиране и др.

В тази възраст продължава развитието на перцептивните умения на база сензорните еталони.

При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.
- Разпределеност на вниманието.
- Подвижност на вниманието.
- Концентрация на вниманието.
- Разсеяност.

В обучението по безопасност на движение по пътищата важно място заемат и понятията свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти.
- Да се „извикат" в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите.

- Последователност при преподаване на новите знания.
- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда.	Пътна мрежа.	**Скоростен път. Автомобилен път.**	Може да сравнява обикновен път, скоростен път, автомобилен път, автомагистрала. **Скоростен път, автомобилен път.*
Пътни превозни средства.	Видове ППС.	**Моторни превозни средства.***	Може да дава характеристика на ППС и МПС. **TIR, лек автомобил, товарен автомобил, специални пътни превозни средства.*
Пътна сигнализация.	Сигнализиране на движението с пътни знаци.	**Предупредителни пътни знаци за опасност, пътни знаци относно предимство и пътни знаци за въвеждане на забрана и отменяне на въведената забрана.**	Може да именува знаците и ги разграничава по вид, форма, цвят. **Предупреждение, предимство, забрана.*
Поведение на пътя.	Конфликти на пътя.	**Конфликти на пътя.***	Може да обяснява причините за възникване на конфликти. **Конфликт, инцидент, катастрофа.*

Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя.	Прогнозиране на пътнотранспортна обстановка.	**Виждам-предвиждам.***	Може да възприеме в пълнота пътната среда. Може да анализира пътна ситуация. Може да прогнозира развитието на дадена пътна ситуация.
Безопасност на движението по пътищата	Пътнотранспортни произшествия	**I. Карта на пътищата в България и автомобилна навигация.** **II.Пътни знаци.**	Може да сравнява карта, автомобилна навигация.
Скорост	Пътнотранспортни произшествия	**Скорост и ПТП**	Може да оценява ролята на скоростта при ПТП.
Зрение	Зрителски възприятия	**Сензорни характеристики на зрението**	Може да разпознава периферно зрение по вертикал и по хоризонтал при висока и бавна скорост.
Път. Пътна маркировка. Пътни знаци.	Движение по пътя	**Структура на пътя**	Може да сравнява видовете пътища.
Моторни превозни средства	Ролята на МПС	**Скорост на движение на МПС (моторни превозни средства)**	Може да обяснява ролята на скоростта при движение на МПС.
Ролята на водача в МПС	Реакции на водача при различни условия (зимни, летни)	**Действия на водача според средствата за регулиране на движението**	Може да обяснява значението на видовете разрешена скорост на МПС
Запознаване с характеристиките на МПС	Различаване на специфичните особености на автомобилните марки	**Автомобилни марки**	Може да различава и посочва категории МПС

Категории МПС и възрасти за тяхното управление	Свидетелства за управление на МПС	**Правоспособност на водачите**	Може да добие компетентности относно възрастта за управление на отделните видове МПС
Спазване на необходимата скорост	Скорост на движение в градски и извънградски условия	**Движение извън населено място през деня и нощта и при различна видимост**	Може да обяснява значението и спазването на скоростта при движение
Преминаване през жп прелез	Опасна зона на жп прелез	**Железопътен прелез**	Може да различава бариери и бализи при жп прелези
Какво е ППС и какво е МПС?	Движение с ППС и МПС	**ППС и МПС. Системи за пасивна и активна безопасност.**	Може да различава и да се съобразява с ППС и МПС.
Принудителни административни мерки	Нарушения в Закона за движение по пътищата	**Принудителни административни мерки**	Може да управлява МПС спазвайки Закона за движение по пътищата
Движение с или без МПС по път	Анализ и прилагане на правилото „Виждам – предвиждам“	**Пътна ситуация**	Може да се съобразява с различни видове пътища
Пешеходци и водачи	Пешеходците и водачите са участници в движението	**Транспортна култура и дисциплина на пешеходците и водачите**	Може да бъде внимателен, като пешеходец и в МПС
Велосипедисти, шествия и др. МПС със специален режим на движение.	Видове МПС. Поведение на участниците в движението.	**Особени правила за някой в участниците в движението.**	Може да се съобразява, като „особен“ участник в движението

Видове ПТП	Участници в ПТП	**Пътнотранспортно произшествие**	Може да предотвратява ПТП или ако е възникнало такова, да оказва пълно съдействие на органите на КАТ
Видове системи за безопасност в автомобила	Различни системи за безопасност в автомобила	**Системи за безопасност в автомобила**	Може да използва системите за безопасност в автомобила навреме

Препоръчително разпределение на часовете за обучение

- за практически умения – 3 учебни часа.*
- за теоретични знания – 2 учебни часа.

Общ минимален брой за обучение - 5 учебни часа.

V. Методически указания за приложение на програмата

Учебното съдържание е разработено като области на компетентност, всяка от които започва от първи клас и се разширява и допълва до седми клас по хоризонтала. Това става чрез понятийният апарат, включен в съдържанието на глобалната тема.

Отделно от това, по вертикала, понятийният апарат на глобалните теми се разширява и допълва, т.е. постигната е вътрешно-логическа връзка по хоризонтала и вертикала между глобални теми и понятийния състав в тях.

От гледна точка на психологията се приема, че когато един ученик навърши 14 години вече може да бъде самостоятелен участник в пътното движение, който знае как да осигури своята безопасност на пътя и за това учебната програма, подготвя ученика за самостоятелен участник в пътното движение.

За повишаване ефективността на учебния процес той трябва да се провежда в интерактивна класна стая.

Изпълнението на учебната програма на най-високо ниво може да стане чрез използване на дидактическа технология при разработване на учебното съдържание и неговото реализиране в урока.

Това означава въвеждане на таксономия при неговото разработване. Формулиране на ясна цел – еталон, провеждане на възпроизвеждащ-обучаващ цикъл и прилагане на технология на пълното научаване чрез съответните активни глаголи, а самото реализиране на учебното съдържание става чрез стъпка: информация, операция, контрол.

„Петминутката" по БДП задължително се провежда всеки ден и подпомага учебната дейност по БДП.

Прилагането на дидактическата технология при разработването на учебното съдържание и в частност на урока е свързано с формулирането на ясна цел – еталон, провеждане на възпроизвеждащ обучаващ цикъл и прилагане на технология на пълното научаване чрез съответните активни глаголи, а самото реализиране на учебното съдържание става чрез стъпките: информация, операция и контрол.

Оценяването на постигнатите резултати от обучението на учениците е насочващо по отношение на предприемането на мерки за оказване на подкрепа в овладяването на учебното съдържание, като за целта могат да се използват различни тестове и игри всъответствие с възрастта и възможностите на учениците.

За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

Водещ на часовете по „БДП" на учениците от VII клас до XII клас за учебната 2023/2024 г.: Илия Илиев

Директор 55 СУ

График

За провеждане на часове по безопасност на движението VII, VIII, IX, X, XI, XII клас в 55 СУ от Илия Илиев

I учебен срок на учебната 2023/2024 година

16.10. 7 Б-В ЧК	17.10. 8А – 2 ЧАСА	18.10. 10 Б-В ЧК	19.10. 7А – ЧК	20.10. 7В - ЧК
23.10. 7Б - ЧК	24.10. 8А – 2 ЧАСА	25.10. 10 Б - ЧК	26.10. 7А -ЧК	27.10. 7В – ЧК
			02.11. 7А - ЧК	03.11. 7В - ЧК
06.11. 7Б – ЧК		08.11. 7Г-В 8 ЧАС	09.11. 7Д – ЧК	10.11. 11Б - ЧК
13.11. 7Е – ЧК		15.11. 7Г – В 8 ЧАС	16.11. 7Д – ЧК	
20.11. 7Е – ЧК		22.11. 7Г – В 8 ЧАС	23.11. 7Д - ЧК	
27.11. 7Е – ЧК		29.11. 9А – В 8 ЧАС	30.11. 11А – ЧК	

04.12. 7Ж - ЧК		06.12. 9А – В 8 ЧАС	07.12. 12Б - ЧК	
11.12. 7Ж - ЧК		13.12. 10А – В 3 ЧАС		
18.12. 7Ж - ЧК		20.12. 10А – В 3 ЧАС		
О8.11. 9Б - ЧК				
15.11. 9Б – ЧК				
22.01. 12А – 4К				